

Novi zvon

Novi zvon

Letnik III, številka 4

(avgust/september 2014)

ISBN: 978-1-312-40201-0

Revija deluje pod licenco creative commons.

Urednica: Gaja Jezernik Ovca

Pomočnica in področna pomočnica urednice - poezija: Sara Fabjan

Področni pomočnik urednice – proza: Patrik Holz

Strokovna sodelavka – intervju: Veronika Šoster

Strokovna sodelavka – lektorica: Vesna Rogl

Virtualni mentor: T. V.

NOVI ZVON	2
NINA BIZJAK	5
JASNA JANEZ.....	7
<i>X os(t)</i>	7
<i>V veselju</i>	8
<i>Padanje</i>	9
STANKO JENEŠ	10
<i>Okna</i>	10
IRENA HUSU	11
<i>Venček belih</i>	11
<i>Ta trenutek</i>	12
ANTON KOŠTRUN	13
<i>III</i>	13
MIHA FEHER.....	14
<i>Med zelenimi borovci</i>	14
SARA FABJAN	15
<i>Vilinci</i>	15
<i>Ne vem zakaj</i>	16
<i>Prijava</i>	17
<i>Utišaj pogovor</i>	18
<i>Samo eno jutro</i>	19
JULIJAN VRŠNIK	20
<i>Znamenja</i>	20
BARBARA GALE	22
<i>Ptič</i>	22
<i>Nevidno zdravilo</i>	23

<i>Večni nemir</i>	25
IVONA BOZIK	27
<i>Slepi potnik</i>	27
JURIJ KUNAVER	29
<i>Danes pa res neham kaditi</i>	29
MARKO NEZIC.....	31
<i>Ljubljana – poleti ali To trapasto življenje (fragment iz dnevnika)</i>	31

NINA BIZJAK

Na odru je včasih več življenja, kot ga je v mojem življenju

Naša tokratna sogovornica, energična in iskriva Nina, ki ravno vstopa v 20. leto mladosti, se je v življenju zaljubila v »sveto trojico«, kakor ji pravi sama – v poezijo, gledališče in performans. Med seboj jih zelo rada povezuje, kombinira in premetava, obenem prebira šarmanтна Bukowskega in Möderndorferja, zadnje čase tudi provokativno Svetlano Makarovič. Trenutno je vpisana na Akademijo za vizualne umetnosti, izdala pa je tudi že prvo pesniško zbirko, ki nosi zanimiv naslov – *Pridnica*.

1. Praviš, da si bila letos vpisana na Akademijo za vizualne umetnosti, zato sklepam, da se bo to spremenilo. Zakaj te je študij tam razočaral in kam naprej?

Fakulteta je zasebna, toda z njo nisem zadovoljna, saj daje premalo in za to zahteva preveč denarja. Lahko rečem, da je slaba izkušnja, zato se bom drugo leto vpisala na Filozofsko fakulteto, na oddelka za Sociologijo ter Pedagogiko in andragogiko. Še prej pa grem malo pozdravit na sprejemne izpite na AGRFT.

2. Če se ne motim, pišeš predvsem erotično poezijo. Kaj ti je pri njej najbolj blizu? Se pri pisanju zatekaš k fiktivnim dogodkom/osebam ali pišeš iz lastnih izkušenj?

Sama sicer ne bi rekla, da pišem predvsem erotično poezijo, je pa ta mogoče najbolj zanimiva za ljudi in so zato nanjo bolj pozorni. Pišem predvsem ljubezenske pesmi (čeprav mi gredo prežvečene izpovedi, ponavljanja in osladnosti na živce). Najprej sem pisala stvari, ki sem jih videla, včasih sem uporabila tudi malo domišljije. Sedaj pa so pesmi že nekaj časa avtobiografske. Vem, da se marsikdo ne bi strinjal, da je pisanje tudi oblika psihoterapije, ampak sama to prakticiram – pišem zase, takrat ko mi paše in čutim potrebo, največkrat pri močnih čustvih in dogodkih, da lahko stvari dam, vsaj delno, iz sebe in se olajšam. Seveda je včasih malo čudno, ker napišem kakšne pesmi na tak način, da lahko moji bližnji prepoznajo določene dogodke ali ljudi. Trenutno mi pač paše pisati direktno, velikokrat tudi agresivno poezijo. Nekajkrat se mi je že zdelo, da sem glede intimne šla mogoče malo predaleč, ampak vseeno nisem na koncu nikoli razkrila več, kot bi hotela. Je pa tako pisanje seveda lahko rizično, sploh če si impulziven človek in te malo zanaša, da kdaj napišeš kaj preveč. Na srečo rada hodim po meji in teptam tabuje in "nespodobnosti" in se mi do sedaj še ne zdi, da bi napisala kaj, česar ne bi smela (ne bi smela zase – za marsikoga sem pa že napisala veliko nespodobnih stvari).

3. Eno pesniško zbirko si že izdala, imaš mogoče že načrte za naprej? Kakšno je tvoje mnenje o izdajanju zbirk tako zgodaj in na začetku pesniške poti? Ko pogledaš nazaj, bi kaj spremenila v zbirki in v procesu samem?

Sedaj veliko bolj cenim, da imam pesniško zbirko. Takrat, ob izdaji, se še nisem zavedala, koliko mi bo pomagala. Če danes komu rečeš, da pišeš pesmi, po navadi malo skomigne in obrne glavo. Če pa dodaš, da si izdal pesniško zbirko, ga pa že s tem pritegneš in pustiš vtis, da te ene stvari res zanimajo. Decembra 2012, ko je izšla, nisem mela z urejanjem dejansko nič, ker je za vse poskrbela profesorica slovenščine Helena Merkač. Sama sem se ukvarjala samo s predstavitvijo, naredila sem en 20-minutni recital oz.

ugledališčno poezijo. Če bi še enkrat izdajala, bi hotela absolutno bolj sodelovati pri izboru pesmi in oblikovanju. Lepo bi bilo imeti malo besede pri celotnem procesu in s tem nekaj dodati k izdaji. Z veseljem bi izdala še drugo, ampak kolikor spremljam tole pesniško sceno, to ni ravno čebelji kašelj. Zaenkrat kar ostajam pri tem, da pišem, ko se mi zakašlja.

4. Kaj pa se skriva za naslovom zbirke, kako si ga izbrala?

Na začetku sem imela v mislih drug naslov, tega mi je predlagala prof. slovenščine, ampak mi najprej ni dišal. Po kratkem posvetovanju pa sem ga sprejela. Sedaj mi je všeč, ker je večplasten in ni ravno običajna beseda. Obenem pa mislim, da me opiše oz. da skriva ta beseda v sebi nekaj mene. Kaj se skriva za naslovom, pa prepuščam vsakemu bralcu/-ki posebej. Tudi svojih pesmi ne razlagam rada, samo če je res potrebno, ker mi je všeč, da si človek lahko razlaga, kakor se mu poželi.

5. Za konec se posvetiva še tebi ljubemu performansu. Kaj ti daje, si morda sama izvedla že kakšen večji projekt?

Performans oz. oder je življenje. Na njem lahko kričim na ljudi, jih zapeljujem, poljubljam, objemam, se jočem, se počutim seksi, »izpustim« dušo ... Na odru je včasih več življenja, kot ga je v mojem življenju. Začelo se je v srednji šoli z recitali, interpretacijami, vodenji prireditvev, igranjem v igrah, in to me je čisto zasvojilo. Zaenkrat še nikjer nisem dosegla večjega užitka kot pa na odru. Moj zadnji projekt je 50-minutna ugledališčna poezija z naslovom *Večer erotične poezije*. Priznam, rahlo taktičen naslov, tudi zato, da privabi mogoče kako stopalo več. Izbrala sem si nekaj svoje poezije in jo spletla v eno zgodbo dekleta, ki se – letom primerno – bojuje z življenjem, ljudmi, osebnimi, čustvenimi, ljubezenskimi, socialnimi tegobami. Izvedla sem ga dvakrat; enkrat na Koroškem in drugič v Velenju. So pa tudi tisti, ki so prišli gledat »erotiko«, najbrž prišli na svoj račun, čeprav malo drugače, kot so si predstavljali. Uporabila sem namreč veliko provokacije in sploh, ker imam nek fetiš na publiko in odzivnost, v performans vključila tudi veliko gledalcev – brez njih vsega tega ne bi mogla izvesti.

Intervjuvala: Veronika Šoster

Jasna Janež

X os(t)

Ljudje se prezrcaljšajo v
druge svetove,
v druga vesolja,
v druge jaze
(čez abscisno os).

Da bi pozabili lupine
časa, ki jim silijo v kosti.
Da bi se razpirali v nove
dimenzije eksistence.

Da bi pogoltnili kamen.
In srce – ki ni kamen.

V vesolju

brbotava v Kozmosu.

lepiva se na stene zgrbančene lupine.

najini telesi sta v

dotikališču krožnice.

spojena v klopčič drsiva po orbitah.

gibljeva se v $\frac{3}{4}$ taktu.

vpeta v osončje absorbirava

zvezdni prah.

Padanje

Ko drsiš po klifu, se sesipaš v peščenjak pozabe.

Vetrc ti navija pramen las okoli uhlja. Med padanjem stisneš
pesti, členki obelijo.

Razpreš se v padalo, da lahko varno pristaneš nekje med gosto
zelenino.

Pozabiš, da so vse pesmi umrle v tebi, že davno.

Stanko Jeneš

Okna

Pršec počasi pada proti tlom
lahno hotenje opojnega hladu.
Vročine pršec ne odpravi,
če ga gledamo skozi okno..

Premajhno okno v preveliki sobi,
svetlobe ni nikoli dovolj.
Tema zato zmaguje zavest zahoda.
Pršec skozi okno ne očisti.

Troslojna okna za ceno dvoslojnih,
odlična obramba pred očiščenjem.
Iskanje iskrenosti v preveliki sobi,
ki je pršec nikdar ne očisti.

Osvobajajoče odpuščanje dežnih kapelj,
ki se nabirajo na šipah
in na ljudeh, ki zunaj prosijo,
naj jim pršec odpusti.

Irena Husu

Venček belih

marjetic

nasuj v naročje!

Bova bosa hodila,

otroka igriva,

sonce lovila,

svilene mreže tkala;

bo pesek

napolnil čas

- otroka -

se bova bosa,

gola igrala,

dokler

ne bo tkanina

peščena zbledela

in se bo

za hip ustavil čas.

Midva bova obstala

na prodnati peščini

na sončni strani Alp.

Ta trenutek

te bom močno objela,

se k tebi privila,

se te oklenila

in si na tihem zaželela:

- NAJ TRAJA.

A vendarle,

ne bom te zavezala,

ker vem, kako vozli bolijo,

ne bom se te oklenila,

ker vem, kako je biti vklenjen.

Ne bom te ulovila,

ker se pravega moškega

ne da ujeti.

Široko bom razprla

svojo belo mrežo hrepenenj,

naj jo burja odvrtniči

daleč proč;

a zraven bom molila,

goreče in potihno,

naj jo v imenu lepote objema

vrne v najino naročje.

Anton Koštrun

III.

Vse sem zložil na svoje mesto.

Prt sem vrgel čez školjko,

okno na stežaj snel s tečajev,

ga pobarval rdeče

in potopil v akvarij solza.

V hladilnik sem spustil smeh,

nekaj poljubov, stare nogavice,

zvezek.

Uro sem pustil na stolu,

naj bije vsem,

ki ne znajo držati koraka,

uglasil sem jo s pticami,

tistimi,

ki jih ni sram življenja,

ki se ne ozirajo na meglo

ali sonce hladnih juter.

Drobtinam sem prepovedal poležavati,

ker,

ko sem jih vprašal po vtisu,

ki sem ga naredil nate,

so povedale po resnici.

In s kakšnimi resnicami ne moreš drugega,

kot da jih zložiš na svoje mesto.

Miha Feher

Med zelenimi borovci

V sanjah tavam

med zelenimi borovci,

razpetimi

med nebom in zemljo.

Povsod okoli mene

stegujejo svoje veje

pod solzavim nebom.

Ptičje petje se oglaš

mi nekje za hrbtom

in pred mano

in povsod.

Povsod so ptice,

ki mi pojejo

uspavanko

in jaz sem sredi borovega gozda,

sredi temnega zelenja,

miren in blažen

kot bog

v nebesih.

Sara Fabjan

Vilinci

Med hojo si domišljamo, da drsimo po pločniku,
z nadzemeljsko breztežnostjo in lahkim korakom,
naša snovna telesa se komaj še dotikajo tal.

King Kongi v reklami za šampon z dramatičnim učinkom mršenja las.

Da bomo lepi in zdravi,

vedno,

povsod,

da bomo uživali v daru sedanjosti,

med čakanjem na smrad avtobusov

polovico življenja preživimo na telefonu,

drugo polovico prespimo.

Bili bomo srečni

samo ne tukaj.

Oprosti Elrond

za vse naše poskuse.

Ne vem zakaj

Oblaki so gubasti in ne črni,
nebo je veliko bolj modro,
jesen je minila že par mesecev nazaj,
zamenjali smo pohištvo in kupili nove lončnice,
nekaj jih je pomrlo, definitivno pa se bolje razumemo s sosedi,
sorodniki so se ločili,
namesto tropskih ribic imamo psa,
naš avto je zdaj črn,
stojim v stavbi, kjer je bilo takrat polje.
- Vseeno sem se spomnila nate. -

Prijava

Prijavila te bom Mensi

Ker se obnašaš kot retard

Če bi te ocenila na Likertovi lestvici pomnoženi z dve

Bi padel tam nekam med moje puloverje v omari skrajno levo

Škoda da defenzivnost ni sestavni del testa za merjenje inteligentnosti

Neverbalno izražanje - *opazne so manjše težave*

Z linearno regresijo te nanašam na graf prognoze za 5 let

Čaka nas paramimija in vedno večji odklon dokler ne postaneš osamelec nad premico

Z visoko aritmetično sredino ampak brez vsebinske veljavnosti

-tako kot IQ

Utišaj pogovor

Zanimivo koliko stavkov bi lahko začela z:

Bojim se.

Glede na to da se s svetom spopadam

kot da je moje okostje narejeno iz kompozitnih materialov

Kot da ga ne bi nič prizadelo Kot da me ne bi nič prizadelo

Ali pa zgolj ... Ni važno Bojim se svojih bazičnih prepričanj

Predvsem pa tihosti svojih besed

V najhujši socialni deprivaciji ki ne pomeni nič drugega kot senzorno deprivacijo Mi ne bi bilo nič hudega

In tudi tega se bojim

Da.

Danes bom cel dan gledala poljudnoznanstvene oddaje

Delno ker sem se tako sama odločila In malo ker mi drugega ne preostane

#daynotwellspent

Navadi(m) se.

Še velikokrat se bom opravičila brez razloga Ker je lažje kot argumentacija

In lažje je primerjanje Kot soočenje z dejstvi

Najlažje pa je utišati pogovor preden izveš kar ne želiš slišati ... Da. Zato ti še enkrat prisežem

da je moje življenje bolj zanimivo

in se usedem pred televizor.

Samo eno jutro

Samo eno jutro bi rada ugasnila vse budilke na svetu in opazovala kaj se zgodi. Pri meni gotovo nič drugačnega.

Zbudila bi se ob desetih dopoldne, šla na sprehod z bitjem, ki ga med hojo vztrajno pozabljam, saj mi je veliko bolj intelektualno stimulatивно, če prežvekujem in v blatu namesto stopinj puščam prejšnji dan.

Tretji dan od ... nekega dneva naprej.

Prišla bi nazaj domov, skoraj ritualno proti vrhu stopnic bi se videl žarek svetlobe,

ki bi po enem izmed verovanj gotovo predstavljal nov začetek,

ampak meni ni važno kaj pomeni,

saj bom vedno izbrala sonce. Pojedla bi toast,

ki zadovolji zgolj prvo stopničko piramide potreb po Maslowu,

čeprav se mi kakšne dneve zdi, da je hranjenje

moj edini način samoaktualizacije. Oblekla bi pullover,

ki sem ga morala kupiti samo zato, ker mi bo žal,

če ga ne bom, čeprav sem že pozabila, da ga (n)imam.

Jutro bi se končalo in jaz bi se še zmeraj spraševala

ali bo vsaj ta dan drugačen,

ker jutro je popolnoma preveč podobno vsem drugim.

Julijan Vršnik

Znamenja

I

Krik puhti v mrku vsakdana,
pozabljen in obupan.
Prastari omen sledi mladosti,
bledi znotraj orgazmičnega vrtinca noči.
Razpoke na stropu se širijo,
se kruto nasmihajo, se širijo –
razpoke so pohotno raztrgale strop
in se objele v zatohli črni orgiji ničevosti,
kot vse votline imajo fetiš po zapolnitvi.
Brezno zeva nad ponižanimi glavami
poraženih kolosov in prestrašenih levinj,
ki strmijo v hladno psihotično gotovost tal.
Strop je implodiral in streha je izpuhtela,
a zgoraj ni neba,
nad izpostavljenimi cestami je le mrk –
Sonce je umrlo, smrt je storila samomor.

II

Subatomska narava jezika polni prostor,
kvantne meglice besed in znamenj,
vse je valovanje, vse je valovanje –
vsak oblak, vsaka žareča goba
sončevih solza in faličnih prikazni izrojenih atomov
bledi v deliričnosti mrka, bledi v statistiko.
Vse je valovanje, vse je statistika,
jezik, tisočinenkrat zavozlan v gordijskem vozlu
vseprisotne blaznosti in temnic podzavesti,
jezik je izgubil pomen med čakanjem
in si nadel stotera obličja in zapolnil veselje,
da bi se prepričal v nasprotno -
vse je jezik,
vse je dialektika,
vse je igra,
vse je blaznost,
življenje je oblika umetnosti,
superavantgardističen medij pornografije in melodrame
in akta in tihožitja in tišine in tragedije in krvi.
V omami zelene vile, v luži prelite krvi in absinta
so presekali gordijski voz s topim mečem simbolizma
in ničevosti tega sterilnega dejanja dodali še harakiri –
smrt je bila poražena v Hirošimi,
izrodila in mutirala se je v jedrski pijanosti.

III

Mrk dežuje,
poslednja krona bogov se je stopila,

iz nje so skovali zlate palice pohlepa,
s poslednjim svetniškim sijem, deviškim prstanom
je pijan dekadent zaročil prostitutko –
umorila ga je, jasnovidna od njegovega sijaja.
Grom preži v sencah fluorescentnih luči
in ostudni obrazi harpij oprezajo
iz ljubkovanih in božanih ekranov na dotik,
se zvijajo v grozi, ki je opila alkohol.
Besnenje bogov je bilo na sporedu
med razgrabljeno strastjo nogometa, ki joče ponoči,
in neznatno vsemogočnostjo superjunakov.

IV

Adonisi ležijo delirični po jarkih,
naveličani fukarjenja in naveličanja in omame.
Edina iskrena romanca ostaja med džezovskim mešanjem
zdolgočasenega rjojenja in shizofrenih krikov v gosti tesnobi noči.
Sonce je nehalo vzhajati,
preostanek svojega bitja polni z zahajanjem.
Eros je umrl v plazju na Everestu,
Thanatos pa se je z Venero zapečatil v jamo,
bogovi so obupali nad človekom,
bogovi ne verjamejo več v človeka,
bogovi so postali dadaisti.
Nova nova zaveza ponavlja mantre:
človek je mrtev
...
človek je mrtev
...
človek je mrtev
...
aaa...

Barbara Gale

Ptič

Jaz.

Sem potujoč oblak.

Črn ptič na skalni steni.

Lesk v očeh

Se odbija od ledene površine jezera.

Peruti delajo sence pod zmrzaljo.

Pa kljun, ki bije

Luknjo v svetlo kocko.

Jaz.

Mirno sprejemem ta hladen dan.

Opazujem izdih,

Ki se vpija v ostali zrak.

Lahen dež

Moči moje peruti.

A jaz pohlepno odpiram kljun

In se nastavljam kapljam.

Prestopam se in

Nestrpno krilim.

Skrčim telo in potegnem glavo vase.

Oddaljeni glasovi

So kakor šepet zaljubljene ptice.

Ne opazim, da tonem v spanec.

Nevidno zdravilo

Počasi pronica ta čudna belina

Skozi moje pore

In poseže celo tako daleč

Kjer mirno in na mestu leži srce.

Ovija me z najdebelejšim puhom

In nič več me ne mrazi.

Moj sestradani um je sedaj prenažrt

Ter kot zarodek otopel.

Nobene koristi ni od njega.

Po glavi mi vlačijo zelene plahte

In z belo nitjo krpajo porumenelo kožo.

Niti za minuto ne odnehajo

A s prsti lahko zatipam izbočene brazgotine.

V zraku okoli pa je čisto in mrtvo.

Kar potegne za seboj steklene plasti neba

Kar skriva sokolji ponos, ko preletava svoj teren.

Kar vleče morilca, da slači svojo žrtev

Jo meče čez most, vedno znova

Se prepleta in si utira pot do bolnih teles.

Vsakršen zvok

Je neuglašen ritem hudiča

Večina se zato ne zmeni.

In se radosti nečesa neponovljivega.

Njihov sluh je očiščen

In če jih še tako obračaš in vrtiš

Se vedno znova znajdejo in odidejo.

Večni nemir

Ne poznam količine izlitega strupa.

Lahko pa določim tišino,

S katero se obdam.

Kakšna milina !

Sedaj lahko storim karkoli.

Brezosebna.

Nestvarna.

Izmišljena.

Obsojena na osamitev,

Prenašanje kazni brez konca.

Izobčenka.

Tvoje besede ubijajo mene,

A glej koliko mene še obstoji !

Dosti je tebe okoli, dosti utripa,

Ki je prešibak.

Hočem izginiti od tod.

Besede se zbirajo v stičišče in premikam se počasi.

Zato ... moje sanje niso kakor ostale,

Premišljujem v temi in s solzami

Obnavljam svoje telo.

Vse sem storila zanj.

Predstava se uresničuje

Ter vodi v misel popolnosti.

Sedaj sem spretna v zavzemanju prostora.

Letam urno od kamna do kamna.

Zdi se kot posnetek.

Blizu mene, le jaz tiho hodim

In tvoj boj me ne gane.

Ivona Bozik

Slepi potnik

Na drugi strani ulice se je počasi krčila še zadnja luža na cesti, poslednji ostanek nevihte, ki je prejšnjo noč ohladila mesto in zraku znova zagotovila svežino, zaradi katere je vsak dih znova odigraval globino. Vetrne sape so izginile skupaj z zadnjimi kapljami in drevesa so mirovala v noči, sredi katere so namesto zvezd na nebu bleščale luči. Pločniki so bili prazni in hiše temne, ena zraven druge so se v vrsti stiskale, kot da bi se varovale pred napadom tesnobe, njihov objem brez milimetra prostora za dihanje je popustil šele na koncu ulice, ko je njihova moč skupnosti morala preskočiti prehod in semafor do naslednje vrste, sovražne zaveznice v skupnem boju. Luči so se odbijale od asfalta in razširjale svoj klic po udobno varnem nadzorstvu, združevale svojo oblast v verigi krogov, izven katerih so ostajale sence, sence prostorov pod stopnišči, sence vogalov, sence kotov za ograjami in sence stranskih vhodov in kleti. Ulica je kot samotna vladarka v podobi svojih nevidnih stražarjev kraljevala opuščenosti betonske trdnjave.

In v tej utrdbi se je znašla majhna postava, se kot slepi potnik skrila v eno od senc, skrčila v vnaprej predani pozi polžjega oklepa, negibno čakala svit in premagovala nespametni spanec. Roka je okoli kolen stiskala utripajoče zapestje, medtem ko so oči počivale v skorajda meditativnem zrenju in je hrbet v enakomernem dihu vsakič lahkotno pritisnil ob steno. Če bi ji dejali izgubljena, bi odkimala in se obrnila stran ali pa utrujeno skomignila in vas ignorirala. Če bi ji dejali beraška, bi pospešila korak pred vašo napadalnostjo ali stekla pred vašo podporo. Če bi ji dejali brezdelna, bi v njenih očeh le za hip ugledali odsev ciničnega nasmeška. Z enim samim nahrbtnikom in natrpanimi žepi je spoznala, da jo je čas prehitel v iskanju zavetja, in obstala v tej ulici, v kateri se je počutila kot otrok, prestrašen zaradi pošasti pod svojo posteljo. V hladu in nepremičnosti je čutila hinavsko prizanesljivost čuvarja, ki je pozabil zakleniti vrata, se upravičeno zanesel na njeno prepustitev in lastne nastavljene pasti.

Jutro se bo zbudilo v luž prazno ulico, po kateri bodo strumno korakali ciljno naravnani ljudje in nekateri med njimi bodo videli spečo postavo, ki se bo s sončnim vzhodom prepustila snu. Zdaj jo bodo lahko zgolj obtoževali v svoji urejenosti in v tej obrambi se bo počutila domače, v njihovem nasprotovanju, ki bo postalo tudi njena opozicija, se bo izognila svojemu kaosu in za trenutek sanj pozabila na majavost svojega mesta. Stala bo na križišču, kjer ji bo vsak policist zase kazal, kam mora zaviti, ona pa bo zgolj obstala pred prehodom in govorila: "Ne.", zgolj ne, s piko in brez razlag, kam pa nato, zakaj ne sem, ne, brez treh pik in zamolčanih opravičevanj. Stena za njo bo v spancu zgolj njena opora, gneča bo iz zraka pregnala nevidne ječarje, hiše bodo zadihale, da bo še ona z njimi zajela sapo svobode in optimizma večnega napredka, morda bo za sekundo začutila, čemu njen ne pravi da ... Ko se bo zares zbudila, bo skočila pokonci in odkorakala v množico, izgubljena čutila svojo nebogljenost in brezciljnost, hodila, hodila med ljudmi, ki se jim bo morala umikati, tiščala svoj nahrbtnik k sebi, roki v žepa, v vsako novo ulico pogledovala z upanjem, ki bo v hipu izginilo v vrstah istih stavb, na katere se bodo ponoči spustile sence in ji stisnile grlo. Zdaj sredi toplega dneva jo bodo dušili ljudje in njihovi klici, nesmiselnost njihovega delovanja, njihovo verovanje, njihov način preživetja, njihove poti in razlogi, ki ji bodo polzeli med prsti, ko jih bo skušala ujeti, ki se bodo izbrisali kot nevidno črnilo brez recepta za osvetlitev.

Noč jo bo zopet ujela, jo kot jezna učiteljica, ki učenca že drugič zasači ob istem prekršku, poslala v enega svojih kotov in jo pustila brez odgovorov, kdaj se konča služenje sramotilnemu stebru in začne življenje po oprostivni, življenje, v katerem ti ni treba vsakič znova čakati na v usmiljenosti podarjen sprehod po

soncu. Kdaj se začne življenje dneva in življenje po preživetju, kdaj se med črno snovjo prikažejo beli odtisi črk, ki bi ji pojasnili čiste razlage in načrtali drugo pot, pot, ki bi ji lahko sledila in pred katero ne bi bežala v te ulice, kjer se križajo njej sami tuje in nerazumljive ceste ljudi, njena mrtvila. Kdaj noč ni več gola nelagodnost in grozeče vseobsegajoča bližina, kdaj se zdani, ne da bi nekje v lesku žarkov ostajali koščki teme, ne lune in zvezd, ampak tiste nezmožnosti dvigniti roke v samosvoji smeri. Kdaj se stopi v lužo in vanjo potopi. Naslednja noč bo prav tako brezvetrna, kot je v zatišje skrita jama, kamor se zakoplje truplo, pločniki bodo samevali kot po vojni opustošena smetišča nemih stavb, luknjičavih oči in utripajoče ugašajočih svetilk. Vrata se bodo ob koncu večera zaloputnila in za sabo poskrila edino toplino črede čebel, medtem ko bo njej pripadel mrzli vihar spiralastega tornada volje.

Jurij Kunaver

Danes pa res neham kaditi

Odprem pipo. Podstavim odprto cigaretno škatlo. Cigarete žejno vsrkajo vodo. Škatlo vzamem v dlan in jo močno stisnem. V umivalnik se pocedi rjavkasta voda. Končano. Cigaretna škatla gre v smeti. Nobenih možnosti, da bi še kakšno prižgal. Bencinsko črpalko so že zaprli, v bar pa ne grem. Moral bi zraven še kaj spiti. Kavo, mogoče. Ob tej uri kave več ne strežejo.

Seznam, ki si ga zapisujem v beležko, je vsak dan daljši. Spet dodam vrstico. *Torek, 10. maj, Č: 2.* Za nepoučene: v torek, 10. maja, v letu Gospodovem tem in tem, sem pokadil dva *čika*. Včeraj je bilo takole: *Ponedeljek, 9. maj, Č: 1 + 1 + 2.* Najprej sem pokadil enega, zatem še enega, in nazadnje – najbrž zvečer, pred spanjem - še dva. Delam tudi povzetke in računam povprečja. Ta mesec sem jih pokadil že petindvajset. To je več kot ena cela škatla.

Najraje kadim v parku, zraven osnovne šole. Ob asfaltni poti so tri lesene klopi. Kmalu za klopmi so zidovi, ki razmejujejo park od vrtov in zasebnih hiš. V parku je veliko visokih dreves. Včasih se odlomi kakšna ogromna veja in pade, kamor pač pade. Morda bom nekega dne umrl med kajenjem, pa ne od raka. Ne bo časa zapisati *Č: 1 + 2 + 0,5, ali 0,25.*

Cigarete kupujem povsod tam, kjer jih prodajajo. Izposojanje in prosjačenje se mi je začelo upirati. Čeprav je to družabno dejanje. Nekoga ogovoriš, on ogovori tebe, včasih nastane iz tega pravi pogovor. Morda ljubezen na prvi pogled, med dvema kadilcema. Poroka, otroci. Zato za cigarete zmanjka časa, ali pa jih, nasprotno, pokadiš še več.

Cigaret praviloma ne hranim doma. Jezi me, ker jih je v škatlici dvajset. Kaj naj počnem z dvajsetimi cigaretami? To bi me ubilo. Zato cigarete skrivam v parku - po koših za smeti. Videti je preprosto, v resnici pa je zapleteno in tvegano. Prvič. Koše smetarji praznijo vsaj enkrat tedensko. Če si prepozen, te drugič namesto načete škatlice v košu pričaka samo nova in prazna črna vrečka. Kaj naj z njo? Drugič. Lahko prične deževati. Takrat vzameš nekaj najbolj suhih cigaret s seboj domov in jih posušiš s sušilcem za lase. Vendar je potem okus drugačen, slabši. Tretjič. V parku, na sosedni klopci, nekdo sedi. Včasih jih je več. Tebe pa je sram, da bi brskal po košu. V te, jaz bi jim rekel splošni koši za smeti, se odlaga marsikaj. Tudi smrdeče vrečke s pasjimi iztrebki. Zato imam večkrat s seboj plastično vrečko, da z njo na roki preiščem koš. Kadar me ujame noč, si svetim z mobilnim telefonom ali baterijsko svetilko.

Včasih ni druge izbire, kot da si shraniš nekaj cigaret, skoraj polno škatlo pa odvržeš za vedno. R.I.P. Znanci in celo prijatelji tega nikakor ne morejo razumeti. Takšno potrato denarja. Jaz pa jim skušam dopovedati, da mi zdravje pomeni več kot denar.

Kajenje doma ob odprtem oknu je posebna zgodba. Nikoli ne kadim v sobi, vedno se nagnem skozi okno. Eno krilo pred tem zaprem, roló pa potegnem navzdol za toliko, da še lahko spravim glavo skozi okno.

Zanimivo je opazovati oblačke dima, ki vsakič izberejo drugačno pot. Cigaretu ugasnem tako, da vztrajno trkam s prstom nanjo ali z dvema prstoma stiskam njen konec tik pod tlečim tobakom. Ta potem odleti ob fasadi na tla, kjer počasi ugasne. Preostanek cigarete pa zavijem v košček aluminijaste folije in ga tako zavitega vržem v smeti. Čisto, brez vonja, enostavno. Po kajenju si obvezno umijem roke. Obred očiščevanja. Tudi usta splaknem z vodo. Ogenj in potem voda.

Postavlja se vprašanje, kdaj bom nehal kaditi. Povsem nehal. Trenutno sem kot jedrska centrala, ki počasi kuri uran. Drugače od atomske bombe, ki pri tem nima mere. Mene počasi kuri življenje, tako kot vse ostale. Eni kadijo, drugi ne, vsak ima svoje obrede, svoje male skrivnosti.

Sreda, 11. maj ...

Marko Nežič

Ljubljana – poleti ali To trapasto življenje (fragment iz dnevnika)

1

Boemsko življenje je sinonim za svobodo. Nekoč je nekdo zapisal, da pisatelj vedno nosi svoje orodje s sabo – glavo. Oči in ušesa in mozeg. Drugega ne rabi. S kančkom domišljije in jezikom, v katerega zavija misel za misljo – oblikuje vsebino – in zgodba zraste.

Nekatere so nasičene s patetiko, druge so oropane vsebine, tretje brstijo v svoji plitvosti, četrte v hermetičnosti lastnega izraza. Ta bo nekje vmes, prazna in skopa v prilastkih, raztrgana, vendar čustveno nabita. Tuja zgodba je tvoja lastna zgodba – pot, ki si jo prehodil do zdaj in trenutek, ko in kjer si se ustavil, da si se srečal. Samorefleksija.

In sem šel na lov za zgodbo.

2

Ob nedeljah Ljubljana zaživi v luči malomeščanskega, lepo je opazovati večerni vrvež. Pari, gospodinje, pijanci, klošarji, mladina – vse tako drugačno, v bistvu pa enako. Počelo je isto, smoter enakšen. Misli valovijo, iskre se krešejo, nagon je vodilo.

Pot me navadno zanese skozi Trnovo ob Ljubljani mimo trgovinice – ene redkih, ki pričara ščepec kolektivnega – tam nabavim pivo, spotoma se ustavim ob naključnih umetnikih – do Prešernovega trga, nabasanega s turisti, kjer se moja pot konča.

Zleknil sem se ob poetu, zatopljen v svoje misli, žulil grenčico in bil pomirjen.

In sem opazoval.

Kantavtor je lajnal slovenske popevke, poletje je dišalo po mentolu, sparina, nebo se je pripravljalo, da se utrga pod težo kapelj.

Gospa, lahko en cigaret?

Obrnila se je, ponudila zeleno in nadaljevala pogovor s prijateljico. Bila je prijazna, bila mi je všeč. Prižgal sem in puhnil.

Dve najstnici, živahni – sta pristopili, se povzpeli na vrhno polico in prisedli.

Nisem samostojna. Verjetno zato, ker sem edinka. Mami pravi, da sem kot ona, da ne potujem rada. Seveda rada potujem. Samo ne z njo. Zame so počitnice, ko ni nje zraven. Njo gledam vsak dan ...

Na Tromostovju parček uprizarja romanco. Horda Špancev vzklika. Priletna gospa ima na vrvici pudlja. Trije malčki žvrgolijo. Dve lepotici obhodita trg in izgineta v temo.

... vsi so šli. X, s katero sem se najbolj razumela, se je odselila. Y in Z sta padla letnik. Ne smeš se navezati ...

V duhu postmodernizma, rahlo otožno, njene besede so kot tope konice, ki niti praskajo ne več. Veter postaja silnejši, nebo prekrijejo temni oblaki.

... in potem se navežeš. Kaj pa, če te vrže na cesto in nimaš kam iti. Vse ti pobere. In sploh nimaš več svojga lajfa, ne moreš se sprostiti in uživati v svojih trenutkih, ker imaš vedno to pred očmi, da se konča. Rajš sem sama ... A me sploh poslušas?

Prijateljica ji vneto zatrjuje, da poslušaj, prva je nekoliko skeptična. Začutim impulz, da se oglasim.

Koliko sta pa stari, dekleti?
Obrneta se, prva malo presenečeno, zaznam, da ji je nerodno.
Šestnajst?
Sedemnajst.
Hm... Dobro razmišljaš.
O, hvala.
Realno.
Ampak ... to je kruto.
Kaj pa?
To ... Da je realno.

Na slednje nimam komentarja. Tiho sem. Oba sva tiho. Ostaneva brez besed. Stisnem prazno pločevinko, naslonim se naprej in se zastrmim predse.

Gospe pred nami vstaneta, pospravita stvari. Pripravljeni sta na odhod. Prijazna se obrne k meni, se nasmehne.

Bi še en cigaret?

Če vam ni odveč.

Vzamem ponujeno, se zahvalim, odzdravim, prižgem.

Punci nadaljujeta pogovor, nebo se trga, čas je, da grem.

Požnem se proti smetnjaku, da zabijem piksno. Kantavtor preigrava popevko *Med iskrenimi ljudmi*. Karneval puščam za sabo, v mislih mi zveni le njen glas.

3

Kruto-realno.

V krogu se vse sprevrča.

Črna v belo, bela v črno ...

Vedno znova, vedno znova.

In se ulije.

Bel mačkon mi preseka pot.